

ክታብት ኮሮና ቫይረስ – ኑቫክሶቪድ/Novavaxኑቫክሶቪድ/

ኮሮና ቫይረስ ኣብ ስርዓተ ምስትንፋስ ኣካላት ሕማም ዘምጽእ እዩ። ብዙሓት ሰባት ዋላ ሓንቲ ምልክታት ሕማም ወይ ፈኩሳ ምልክታት ሕማም ዝርአዮም እኳ እንተኾነ ገለ ገለ ሰባት ግን ብኸቢድ ሕማም ይሓሙ እዮም። እቶም ብዕድመ ዝዓበዩን እቶም ካልእ ሕማም ዘለዎም ሰባትን ከቢድ ክሓሙ ወይ ሞት ንኸጋጥሞም ዘሎ ተኸእሎ ዓቢ እዩ። እቲ ክታብት ኣብ ከቢድ ሕማም ኮሮና ምሕማም ይከላኸል እዩ።

ነዚ ክታብት ኮሮና እዚ ክኸተብ ዝኸእል መን እዩ፤

እቲ ብሃገራዊ መደብ ክታብት ዝውሃብ ዕድል ክታብት ኮሮና ነቶም ኣብ ኖርወይ ዝነበሩ ዘለዉ ሰባት ዝምልከት እዩ። እቲ ክታብት ብናጻ ዝውሃብ ኮይኑ እቲ ምኽታብ ድማ ብድሌት እዩ።

ኣብቲ መርበብ ሓበሬታ ናይ ከባቢኻ ምምሕዳር ኬድካ መን ክኸተብ ዕድል ከም ዝውሃብ ክታብት ብኸመይ ከም ዝትግበርን መዓስ ከም ዝካየድን ዝገልጽ ሓበሬታ ርክብ።

እቲ ክታብት ብኸምዚ ዝሰዕብ ኣገባብ ይትግበር

እቲ ክታብት ኣብ ምናት ይኸተብ። ቅድሚኡ ክታብት ምኽታብካ፡ ምሉእ ጥዕና እንተ ሃልዩካ ከምኡውን ቅድሚኡ ሕጂ ኣብ ካልእ ዝተኸተብካዮ ክታብታት ዝኾነ ተጻብኦ ኣርኢኻ ኔርካ እንተኾንካ ክትሕተት ኢኻ። ሕማም ኮሮና ሓሚምካ ኔርካ እንተ ኾንካ ወይ ኣቐዲምካ ክታብት ኮሮና ተኸተብካ እንተኔርካ፡ ጥንስቲ እንተ ኾንኪ፡ ቍጥዐ ሰብነት እንተ ኣልዩካ፡ መድሃኒት ትጥቀም እንተኾንካ ወይ ካልእ ናይ ጥዕና ጸገማት እንተ ሃልዩካ፡ ነቶም ኣብቲ ቦታ ዚሰርሑ ክትሕብርም ከም ዘሎካ ኣይትረስዕ። ነቶም ኣብ ከምዚ ናትካ ጥዕና ኩነታት ዘለዉ ጉጅለ ዝምልከት መምርሒታት ብዝሒ ክታብትን ስርዓትን ስዓብ። ነዚ ከኣ እቶም ኣብቲ መኸተቢ ቦታ ዝሰርሑ ክተሓጋዙኻ ይኸእሉ። ነቲ ክታብት ኣብቲ ዝተመደበሉ ግዜ ክትወስድ ኣገዳሲ እዩ። ከቢድ ሕማም እንተ ኣጋጢሙካ፡ ልዕሊ 38 ዲግሪ ረስኒ እንተ ሃልዩካ፡ ነቲ ምኽታብ ክታብት ናብ ካልእ ግዜ ምትሕልላፍ ንቡር እዩ። ድሕሪ ክታብት ምኽታብካ እንተወሓደ ን20 ደቂቕ ኣብቲ ዝተኸተብካሉ ቦታ ክትጽንሕ ክትሕተት ኢኻ።

እዚ ክታብት እዚ ብኸመይ ይሰርሕ፤

እዚ ክታብት እዚ ኣብ ፕሮቲን ዝተመሰረተ፡ ልሙድ ቴክኖሎጂ ክታብት ዝጥቀም ክታብት እዩ። እዚ ክታብት፡ ስርዓተ ምክልኻል ሕማም ሰብነትና ንገዛእ ርእሱ ከሰልጥነሉ ዝኸእል ኣብ ኮሮና ቫይረስ ዝርከብ ሓደ ዓይነት ፕሮቲን (ስፒክ ፕሮቲን ዝብሃል) ትሕዝቶ ዘለዎ እዩ። ብዘይካዚ፡ እቲ ክታብት ኣካላትና ናይ ገዛእ ርእሱ ስርዓተ-ምክልኻል ንምሕያል ዝሕግዝ ሓድሽ ሓጋዚ ንጥረ ነገር (ኣድዩቫንስ) ዝሓዘ እዩ። ባዚ ኸምዚ፡ ኣካላትና ድሕሪ ግዜ ብቲ ሓቀኛ ኮሮና ቫይረስ ምስ ዝልከፍ፡ ነቲ ሓቀኛ ኮሮና ቫይረስ ደጊሙ የለልዮን ይከላኸሎን። እቲ ክታብት ትሕዝቶ ህያውያን ቫይረስ ስለዘይብሉ ሕማም ኮሮና ኣየምጽእን እዩ። እቲ ክታብት ኮሮና ከም መከላኸሊ ዘገልግል እዩ። ነቲ ድሮ ብሕማም ኮሮና ተለኪፉ ዘሎ ዝፍውስ ኣይኮነን።

እዚ ክታብት እዚ ክሳብ ክንደይ ኣድማዒ እዩ፤

እዚ ክታብት እዚ ከቢድ ሕማም ኮሮና ከይትሓምም ይከላኸል። እዚ ክታብት ብቲ ሕማም ከይትልከፍ ወይ ናብ ካልእ ከይተመሓላልፍ ምሉእ ብምሉእ ኣይከላኸልን እዩ። ስለዚ ከኣ ነቲ ኣብቲ ብብግዜኡ ዝውሃብ ምኽራታት ምቑጽጻር ለበዳ ክትሰዕሩ ኣገዳሲ።

ጎድናዊ ሳዕቤናት

ሙብዛሕትኡ እቲ ጎድናዊ ሳዕቤናት ኣብተን ድሕሪ ክታብት ዘለዎ ናይ መጀመርታ ሒደት መዓልታት እዩ ዘጋጥም። እቲ ምልክታት ሕጻን ሙብዛሕትኡ ግዜ ፈኩስ ወይ ማእከላይ መጠን ኮይኑ ድሕሪ ሒደት መዓልታት ከኣ ዝገድፍ እዩ። ገለ ገለ ግን ኣዝዩ ብርቲዕ ምልክታት የጋጥሞም እዩ። ብዕድመ ዝነኣሱ ሰባት ሙብዛሕትኡ ግዜ ካብ ዓበይቲ ንላዕሊ ቊሩብ ዝሓየለ ጎድናዊ ሳዕቤን ይረኣዮም። እቶም ልሙዳት ዝኹን ጎድናዊ ሳዕቤናት፡ ቃንዛ ኣብቲ ዝተኸተብካሉ ቦታ፡ ድኻም፡ ቃንዛ ጭዋዳታትን መላጋግቦታትን፡ ሕጻን ርእሲ፡ ሕጻን ስምዖን ክምዘለኻ ይስመዓካ፡ ዕግርግር ምባልን ተምላስን እዮም። ገሊኦም ሰባት ረስኒ ይስምዖም ሙብዛሕትኡ ግዜ ድሕሪ እቲ ኻልኣይ መኸተብቲ። ብሓፈሻኡ ክርኣ ኹሎ ድሕሪ እቲ ኻልኣይ መኸተብቲ ዝያዳ ጎድናዊ ሳዕቤናት ይርኣ ካብ ድሕሪ እቲ ቀዳማይ መኸተብቲ። ኣብቲ መጽናዕቲ ክታብታት ከም እተራእዩ ኑቫክሶቪድ ካብቶም mRNA ክታብታት ቊሩብ ፍኹስ ዝበለን ዝሓጸረ እዋን ዝጸንሕን ጎድናዊ ሳዕቤናት የርኢ። ኣዝዮም ሳሕቲ ዘጋጥሙ ወይ ድሕሪ ነዊሕ እዋን ክመጹ ዝኸእሉ ጎድናዊ ሳዕቤናት ክህልዉ ይኸእሉ እዮም።

ጎድናዊ ሳዕቤናት ምስ ዘጋጥሙኒ እንታይ ክገብር ኣሎኒ፤

እንተድኣ ዘይተጸበኻዮ ከቢድ ወይ ንነዊሕ እዋን ዝጸንሕ ምልክታት ሕጻን ኣጋጢሙካ፡ ንምግምጋሙን ምኽሪ ንምርካብን ምስ ሓኪም ወይ ምስ ካልኣት ሰብ ሞያ ክንክን ጥዕና ተረኽቡ። እዚ ምኽሪ እዚ ብሰንኪ እቲ ክታብት ዝመጸካ ጠንቂ ይምሰልካ ወይ ካልእ ዘገልግል እዩ። ሰራሕተኛታት ክንክን ጥዕና ብሰንኪ እቲ ክታብት እዩ ኢሎም ዝጠርጠርዎ ከቢድ ወይ ዘይፍለጥ ተጽብኦ ሰብነት ምስ ዘጋጥም ክሕብሩ ይግደዱ እዮም። ንስኻ ባዕልኻ እውን ብመንገዲ [helsenorge.no](https://www.helsenorge.no) ኣቢልካ መልእኽቲ ከተመሓላልፍ ትኸእል ኢኻ።

ኣየኖት ክታብታት እየ ተኸቲቢ ዘለኹ፤

ክታብት ኮሮና ምስ ተኸተብካ ኣብቲ ሃገራዊ መመዝገቢ ክታብታት SYSVAK ክምዝገብ እዩ። እቲ ሓበሬታታት ኣብ [helsenorge.no](https://www.helsenorge.no) ክትረኽቡ ትኸእል ኢኻ።

ዝያዳ ክትፈልጥ ትደሊ'ዩ፤

ንሓኪምካ፡ ወይ ነቶም ዝኸተቡኻ ወይ ካልኣት ሰብ ሞያ ጥዕና ተወከስ። ብተወሳኺ እውን ኣብዚ ዝስዕብ መርበብ ሓበሬታ ህዝባዊ ጥዕና(Folkehelseinstituttet) ርኣ፡ <https://www.fhi.no/kvp>

